

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DIH-023-99(6)/14/JS

Warszawa, 12 marca 2015 r.

DECYZJA DIH-1/ 19 /2015

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267, z późn. zm.), art. 1 ust. 3, art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (Dz. U. z 2014 r. poz. 148, z późn. zm.), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po rozpatrzeniu odwołania przedsiębiorcy Bacówka Towary Tradycyjne Sp. z o.o., Sp. k. z siedzibą w Rajbrocie, od decyzji Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej z dnia 27 listopada 2014 r. (nr akt sprawy: KBP-ŻG.8361.120.2014), którą ww. przedsiębiorcy wymierzono łączną karę pieniężną w wysokości 1.500 zł (słownie: tysiąc pięćset złotych), tj.:

- I. w oparciu o art. 40a ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2014 r. poz. 669, z późn. zm.) karę pieniężną w wysokości 1.000 zł (słownie: jeden tysiąc złotych) z tytułu wprowadzenia do obrotu jednej partii artykułu rolno-spożywczego o nazwie „połędwica wiejska pieczona”, zafałszowanego z uwagi na podanie na wywieszce cenowej niezgodnie z prawdą danych dotyczących składu tej wędliny oraz
- II. w oparciu o art. 40a ust. 1 pkt 3 ww. ustawy o jakości handlowej karę pieniężną w wysokości 500 zł (słownie: pięćset złotych) z tytułu wprowadzenia do obrotu dwóch partii artykułów rolno-spożywczych, tj. sosu wiejskiego i salcesonu do plecoka nieodpowiadających jakości handlowej z uwagi na nieprawidłowe oznakowanie.

uchyla zaskarżoną decyzję w całości i na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2014 r. poz. 669, z późn. zm.) wymierza przedsiębiorcy Bacówka Towary Tradycyjne Sp. z o.o., Sp. k. z siedzibą w Rajbrocie karę pieniężną w wysokości 500 zł (słownie: pięćset złotych), z tytułu wprowadzenia do obrotu, trzech partii artykułów rolno-spożywczych o łącznej wartości 83,08 zł nieodpowiadających jakości handlowej, z uwagi na nieprawidłowe oznakowanie, tj. połędwicy wiejskiej pieczonej, sosu wiejskiego i salcesonu do plecoka.

UZASADNIENIE

W toku kontroli przeprowadzonej w dniach 15 – 22 lipca 2014 r. przez inspektorów reprezentujących Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej we Wrocławiu, zwanego dalej również „*Dolnośląskim WIIH*”, w sklepie firmowym Bacówka nr 8 w Centrum Handlowym Magnolia Park mieszczącym się we Wrocławiu przy ul. Legnickiej 58, należącym do przedsiębiorcy Bacówka Towary Tradycyjne Sp. z o.o., Sp. k. z siedzibą w Rajbrocie, zwanego dalej również „*stroną*”, zakwestionowano:

- I. 0,81 kg polędwicy wiejskiej pieczonej oferowanej do sprzedaży luzem o wartości 30,78 zł, z datą minimalnej trwałości „najlepiej spożyć przed 23.07.14” wyprodukowanej przez Bacówka Towary Tradycyjne Sp. z o.o., Sp. k., 32-725 Rajbrot 470, zwanej również dalej również „*polędwicą wiejską*” z uwagi na podanie na wywieszce cenowej składu tego wyrobu niezgodnie z prawdą. W stosunku do deklaracji producenta zawartej na etykiecie opakowania zbiorczego, na wywieszce cenowej dostępnej dla konsumentów pominięto jeden ze składników, tj. wodę - „woda 16%”, wymieniono też w składzie „przyprawy naturalne”, podczas gdy producent podał - „przyprawy” oraz nie uwidocznił informacji o treści: „może zawierać śladowe ilości selera”. W miejscu sprzedaży ww. wyrobu nie było innych bezpośrednio dostępnych dla konsumentów informacji o składnikach wyrobu. Etykieta z opakowania zbiorczego znajdowała się w miejscu niedostępnym i niewidocznym dla konsumentów, tj. doczepiona była z tyłu wywieszki cenowej.

Zdaniem Dolnośląskiego WIIH powyższe stanowiło naruszenie przepisów art. 8 ust. 1 i art. 16 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. U. L 31 z 1.2.2002, s. 1 z późn. zm.) – zwanego dalej „*rozporządzeniem nr 178/2002*”, obowiązującego w dniu kontroli art. 6 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2014 r. poz. 669, z późn. zm.) zwanej dalej „*ustawą o jakości handlowej*” w związku z obowiązującym w dniu kontroli art. 46 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2010 r. Nr 136, poz. 914 z późn. zm.), zwanej dalej „*ustawą o bezpieczeństwie żywności*”.

Jednocześnie polędwica wiejska nie odpowiadała jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej z uwagi na użycie w nazwie określenia „wiejska”, które wprowadzało konsumenta w błąd, co do charakterystyki środka spożywczego, w szczególności w zakresie jego składu i metody produkcji, poprzez sugerowanie, że wytworzono go bez użycia substancji dodatkowych, z zastosowaniem prostej technologii, podczas gdy w składzie wykazano, oprócz mięsa, substancje dodatkowe (dozwolone), choć niestosowane w warunkach gospodarstwa wiejskiego, tj.: polifosforan sodu – stabilizator, mleczan sodu – regulator kwasowości, askorbinian sodu – przeciwutleniacz, azotyn sodu – konserwant, karagen – zagęstnik. W opinii Dolnośląskiego WIIH

powyższe naruszało art. 8 ust. 1 i art. 16 rozporządzenia nr 178/2002 oraz obowiązującym w dniu kontroli art. 6 ust. 2 i 3 ustawy o jakości handlowej w związku z art. 46 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o bezpieczeństwie żywności;

II. dwie partie produktów o łącznej wartości 52,30 zł, tj.:

- „sos wiejski” a’ 240 g, oznaczony terminem przydatności do spożycia 07.10.2014 i numerem partii Z1.R, wyprodukowany dla Bacówka L. Szot Sp. k., 32-725 Rajbrot 470 z uwagi na użycie w nazwie określenia „wiejski”, które wprowadzało konsumenta w błąd, co do charakterystyki środka spożywczego, w szczególności w zakresie jego składu i metody produkcji, poprzez sugerowanie, że wytworzono go bez użycia substancji dodatkowych, z zastosowaniem prostej technologii, podczas gdy w składzie wykazano substancje dodatkowe (dozwolone), niestosowane w warunkach gospodarstwa wiejskiego, tj.: substancję konserwującą – sorbinian potasu, stabilizator – gumę ksantynową i przeciwutleniacz E 385.

Powyższe naruszało art. 8 ust. 1 i art. 16 rozporządzenia nr 178/2002 oraz obowiązującym w dniu kontroli art. 6 ust. 2 i 3 ustawy o jakości handlowej w związku z art. 46 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o bezpieczeństwie żywności,

- „salceson do plecoka” a’400 g oznaczony terminem przydatności do spożycia 14.10.14, wyprodukowany dla Bacówka L. Szot Sp. k., 32-725 Rajbrot 470, ze względu na brak po wyrażeniu słownym odnoszącym się do terminu przydatności do spożycia informacji, w którym miejscu opakowania znajduje się ten termin („termin przydatności do spożycia na opakowaniu”) oraz brak wyrażenia „należy spożyć do” poprzedzającego termin przydatności do spożycia (pod cyfrowo określoną datą „14.10/14” podano określenie „data przyd.”).

Powyższe naruszało § 11 ust. 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 lipca 2007 r. w sprawie znakowania środków spożywczych (Dz. U. Nr 137, poz. 966 z późn. zm.) obowiązującego w trakcie trwania kontroli zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie znakowania” oraz obowiązujący w dniu kontroli art. 3 ust. 3 pkt. 47 ustawy o bezpieczeństwie żywności.

Ustalenia kontroli udokumentowano w Protokole kontroli z dnia 22 lipca 2014r. (nr akt: KBP-ŻG.8361.120.2014) oraz załączonych do niego fotografiach ww. produktów.

Pismem z dnia 28 października 2014 r., Dolnośląski WIIH poinformował przedsiębiorcę Bacówka Towary Tradycyjne Sp. z o.o., Sp. k. z siedzibą w Rajbrocie o wszczęciu postępowania administracyjnego w przedmiocie wymierzenia, na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy o jakości handlowej, kary pieniężnej z tytułu wprowadzenia do obrotu dwóch partii produktów nieprawidłowo oznakowanych, tj. sosu wiejskiego i salcesonu do plecoka oraz jednej partii produktu zafałszowanego - polędwicy wiejskiej. Strona w piśmie tym została poinformowana o przysługującym jej prawie do wypowiedzenia się co do

zebranych dowodów i materiałów. Ponadto Dolnośląski WIIH wezwał stronę do przekazania informacji o wysokości przychodów i obrotów strony uzyskanych w 2013 r. W odpowiedzi na powyższe, strona pismem z dnia 10 listopada 2014 r. złożyła wyjaśnienia dotyczące używania w nazwach swoich wyrobów słowa „wiejski” oraz przekazała informację o przychodach za 2013 r.

Po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, decyzją z dnia 27 listopada 2014 r. (nr akt sprawy: KBP-ŻG.8361.120.2014), Dolnośląski WIIH wymierzył ww. przedsiębiorcy w oparciu o art. 40a ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy o jakości handlowej, dwie kary pieniężne w łącznej wysokości 1 500 zł (słownie: tysiąc pięćset złotych) z tytułu wprowadzenia do obrotu dwóch partii produktów nieprawidłowo oznakowanych oraz jednej partii zafałszowanej w rozumieniu art. 3 pkt 10 lit. c ww. ustawy poledwicy wiejskiej, tj.:

- w oparciu o art. 40a ust. 1 pkt 4 ustawy o jakości handlowej karę pieniężną w wysokości 1.000 zł (słownie: jeden tysiąc złotych) z tytułu wprowadzenia do obrotu jednej partii artykułu rolno-spożywczego o nazwie „poledwica wiejska pieczona”, zafałszowanego z uwagi na podanie na wywieszce cenowej niezgodnie z prawdą danych dotyczących składu tej wędliny oraz
- w oparciu o art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej karę pieniężną w wysokości 500 zł (słownie: pięćset złotych) z tytułu wprowadzenia do obrotu dwóch partii artykułów rolno-spożywczych, tj. sosu wiejskiego i salcesonu do plecoka nieodpowiadających jakości handlowej z uwagi na nieprawidłowe oznakowanie

Pismem z dnia 15 grudnia 2014 r., strona złożyła do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwanego dalej również „Prezesem UOKiK”, odwołanie od ww. decyzji, wnosząc o jej uchylenie w całości.

Przedmiotowej decyzji strona zarzuciła błędną interpretację i zastosowanie przepisów prawa, tj.:

- art. 46 ust. 1 pkt 1 lit. a i c ustawy o bezpieczeństwie żywności przez przyjęcie, iż wskazanie nazwy podmiotu wprowadzającego produkt spożywczy do obrotu, który zawiera słowo „wiejski” narusza zakaz mylącego oznakowania środka spożywczego, podczas gdy podmiot wprowadzający do obrotu produkty wiejskie pochodzenia i wytwarzane według tradycyjnej, wiejskiej receptury, jednak w sposób zmechanizowany, ma prawo posługiwać się słowem „wiejski”,
- art. 107 § 3 Kpa poprzez brak uzasadnienia w zakresie nałożonej kary pieniężnej, przyjętego wysokiego stopnia szkodliwości czynu w przypadku poledwicy wiejskiej i sosu wiejskiego,
- art. 40a ust. 1 pkt 4 ustawy o jakości handlowej poprzez błędne wymierzenie kary pieniężnej w zbyt dużej wysokości, bez uwzględnienia prawidłowego stopnia szkodliwości czynu, stopnia zawinienia, zakresu naruszenia, dotychczasowej działalności kontrolowanego podmiotu.

Uzasadniając odwołanie strona stwierdziła, że nie zgadza się z opinią organu jakoby używanie określenia „wiejskie”, wprowadzało konsumenta w błąd, sugerując niejako w ten sposób, że dany produkt jest bardziej atrakcyjny gdyż został wytworzony „prostą metodą”. Ponadto zdaniem strony w obrocie prawnym nie funkcjonuje legalna definicja pojęcia „produkcja wiejska”, zatem nie jest uzasadnione narzucanie przez organ takiej definicji, zwłaszcza że, wg strony, postęp technologiczny następuje również w rejonach wiejskich.

Strona podkreśliła, iż wszystkie zakwestionowane produkty wytwarzane są metodą tradycyjną, na podstawie wieloletnich receptur, a jedyną okolicznością, która uniemożliwia ich wpis do rejestru gwarantowanych specjalności, jest fakt, że okres jego wytwarzania w zakładzie nie przekracza 25 lat. Zdaniem strony zmechanizowanie produkcji ani dodawanie do produkcji substancji dodatkowych (dozwolonych) nie stoi na przeszkodzie produkowania towarów „wiejskich”. Strona wskazała także na czynione starania w celu rejestracji kilku wytwarzanych przez siebie produktów.

W opinii strony organ pierwszej instancji naruszył przepis art. 40a ust. 1 pkt 4 ustawy o jakości handlowej poprzez wymierzenie kary pieniężnej w zbyt dużej wysokości bez uwzględnienia wszystkich przesłanek.

Pismem z dnia 27 stycznia 2015 r., Prezes UOKiK poinformował przedsiębiorcę Bacówka Towary Tradycyjne Sp. z o.o., Sp. k. z siedzibą w Rajbrocie, że przed wydaniem rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie, stronie biorącej udział w postępowaniu administracyjnym przysługuje na podstawie art. 10 k.p.a., prawo do zapoznania się z aktami sprawy, a także wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Strona nie skorzystała z przysługujących jej uprawnień.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 rozporządzenia nr 178/2002, podmioty działające na rynku spożywczym i pasz zapewniają, na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji w przedsiębiorstwach będących pod ich kontrolą, zgodność tej żywności z wymogami prawa żywnościowego właściwymi dla ich działalności i kontrolowanie przestrzegania tych wymogów. W myśl art. 17 ust. 2 tego rozporządzenia, państwa członkowskie wprowadzają w życie prawo żywnościowe oraz monitorują i kontrolują przestrzeganie przez podmioty działające na rynku spożywczym i pasz odpowiednich wymogów prawa żywnościowego na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji. W tym celu państwa członkowskie zachowują system oficjalnych kontroli i innych działań stosownych do okoliczności, z uwzględnieniem informowania opinii publicznej o bezpieczeństwie i ryzyku związanym z żywnością i paszami, nadzorem nad bezpieczeństwem żywności i pasz oraz innych działaniach monitorujących, obejmujących wszystkie etapy produkcji, przetwarzania i dystrybucji. Państwa członkowskie ustanawiają również zasady dotyczące środków i kar mających zastosowanie w przypadku naruszenia prawa żywnościowego i paszowego. Ustanowione środki i kary powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.

W myśl przepisu art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 178/2002 prawo żywnościowe ma na celu ochronę interesów konsumentów i powinno stanowić podstawę dokonywania przez konsumentów świadomego wyboru związanego ze spożywaną żywnością. W szczególności, zgodnie z art. 16 tego rozporządzenia, etykietowanie, reklama i prezentacja żywności nie może wprowadzać konsumentów w błąd.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o jakości handlowej, wprowadzane do obrotu artykuły rolno-spożywcze powinny spełniać wymagania w zakresie jakości handlowej, jeżeli w przepisach o jakości handlowej zostały określone takie wymagania oraz dodatkowe wymagania dotyczące tych artykułów, jeżeli ich spełnienie zostało zadeklarowane przez producenta. Definicja jakości handlowej zawarta w art. 3 pkt 5 ustawy o jakości handlowej obejmuje m.in. wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania artykułów rolno-spożywczych, nieobjęte wymaganiami sanitarnymi, weterynaryjnymi lub fitosanitarnymi.

W toku kontroli i w czasie zbierania materiału dowodowego oraz wydania decyzji pierwszej instancji w niniejszej sprawie, przepis art. 6 ust. 1 ustawy o jakości handlowej stanowił, iż artykuły rolno-spożywcze wprowadzane do obrotu są oznakowane. Do znakowania artykułów rolno-spożywczych zgodnie z ust. 2 tego przepisu stosowało się odpowiednio wymagania art. 45 ust. 2, art. 46 ust. 1 pkt 1 i art. 48 ust. 1 ustawy o bezpieczeństwie żywności. W myśl art. 46 ust. 1 pkt 1 lit. a) ww. ustawy, oznakowanie środka spożywczego nie mogło wprowadzać konsumenta w błąd, w szczególności co do charakterystyki środka spożywczego, m.in. jego nazwy, właściwości, składu, źródła lub miejsca pochodzenia, metod wytwarzania lub produkcji. Powyższe dotyczyło również reklamy i prezentacji środków spożywczych o czym stanowił art. 6 ust. 3 ustawy o jakości handlowej.

Przepisy określające wymagania w zakresie oznakowania środków spożywczych, na podstawie których orzekał organ pierwszej instancji, tj. ustawa o jakości handlowej oraz ustawa o bezpieczeństwie żywności, uległy zmianie z dniem 13 grudnia 2014 r. wraz z rozpoczęciem obowiązywania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektywy Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz. U. UE L 304 z 22.11.2011 r., s. 18 z późn. zm.), zwanego dalej „*rozporządzeniem nr 1169/2011*”.

Jak wskazuje art. 6 rozporządzenia nr 1169/2011, każdemu środkowi spożywczemu przeznaczonemu do dostarczenia konsumentowi finalnemu lub do zakładów żywienia zbiorowego muszą towarzyszyć informacje na temat żywności zgodnie z tym rozporządzeniem. W myśl zaś art. 7 ust. 1 lit. a tego rozporządzenia, informacje na temat żywności nie mogą wprowadzać w błąd, w szczególności co do właściwości środka

spożywczego, a w szczególności co do jego charakteru, tożsamości, właściwości, ilości trwałości, kraju lub miejsca pochodzenia, metod wytwarzania lub produkcji. Obowiązkowe informacje na temat żywności, do których zalicza się, zgodnie z art. 9 ust. 1 lit. b ww. aktu prawnego, m.in. wykaz składników, muszą być umieszczone w taki sposób, aby były dobrze widoczne, wyraźnie czytelne i nie mogą być w żaden sposób ukryte, czy zasłonięte (por. art. 13 ust. 1 rozporządzenia nr 1169/2011). Dobrowolne informacje na temat żywności zamieszczane w oznakowaniu podlegają wymogom rozdziału V ww. rozporządzenia, w szczególności nie mogą wprowadzać konsumenta w błąd oraz nie mogą być niejednoznaczne ani dezorientować konsumenta (por. art. 36 ust. 2 lit. b rozporządzenia 1169/2011).

Artykuł rolno-spożywczy zafalszowany, jak wynika z art. 3 pkt 10 ustawy o jakości handlowej, oznacza produkt, którego skład jest niezgodny z przepisami dotyczącymi jakości handlowej poszczególnych artykułów rolno-spożywczych, albo produkt, w którym zostały wprowadzone zmiany, w tym zmiany dotyczące oznakowania, mające na celu ukrycie jego rzeczywistego składu lub innych właściwości, jeżeli niezgodności te lub zmiany w istotny sposób naruszają interesy konsumentów finalnych (podkreślenie Prezesa UOKiK), w szczególności jeżeli:

- a) dokonano zabiegów, które zmieniły lub ukryły jego rzeczywisty skład lub nadały mu wygląd produktu zgodnego z przepisami dotyczącymi jakości handlowej,
- b) w oznakowaniu podano nazwę niezgodną z przepisami dotyczącymi jakości handlowej poszczególnych artykułów rolno-spożywczych albo niezgodną z prawdą,
- c) w oznakowaniu podano niezgodne z prawdą dane w zakresie składu, pochodzenia, terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości, zawartości netto lub klasy jakości handlowej.

Należy zauważyć, że ww. definicja artykułu rolno-spożywczego zafalszowanego obowiązuje od dnia 13 grudnia 2014 r. na mocy art. 1 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 7 listopada 2014 r. o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1722). Poprzednie jej brzmienie, obowiązujące w dniu wydania zaskarżonej decyzji, różniło się jedynie tym, że wskazywało na naruszenie interesów konsumentów, a obecnie doprecyzowano, że chodzi o naruszenie interesów konsumentów finalnych, tj. ostatecznych konsumentów środka spożywczego, którzy nie wykorzystują żywności w ramach działalności przedsiębiorstwa spożywczego (por. art. 3 pkt 18 rozporządzenia nr 178/2002).

Poprzednie, wydane w oparciu m.in. o ustawę o jakości handlowej rozporządzenie w sprawie znakowania środków spożywczych, obowiązujące w dacie wydania zaskarżonej decyzji, stanowiło w § 11 ust. 4, że jeżeli ze względów technicznych nie jest możliwe umieszczenie daty minimalnej trwałości albo terminu przydatności do spożycia po wyrażeniu słownym odnoszącym się do tej daty albo terminu, po wyrażeniu tym należy umieścić informację, w którym miejscu opakowania albo etykiety, obwoluty lub zawieszki trwale przymocowanej do opakowania znajduje się ta data albo termin. W § 17 natomiast określało

wymagania jakie muszą spełniać w zakresie znakowania środki spożywcze bez opakowań lub pakowane przy sprzedaży.

Przepis ten został uchylony stosownie do art. 4 ustawy o zmianie ustawy o jakości handlowej i aktualnie powyższe wymogi zostały zawarte w:

- art. 24 i załączniku X rozporządzenia nr 1169/2011 (w zakresie sposobu oznaczania odpowiednimi datami),
- § 19 obowiązującego w chwili wydania niższej decyzji rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych (Dz. U. z 2015 r. poz. 29) – w zakresie obowiązujących informacji dla konsumenta w przypadku środki spożywcze bez opakowań lub pakowane przy sprzedaży.

Każdy, kto wprowadza do obrotu artykuły rolno-spożywcze nieodpowiadające jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej lub deklarowanej przez producenta w oznakowaniu tych artykułów, na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, podlega karze pieniężnej w wysokości do pięciokrotnej wartości korzyści majątkowej uzyskanej lub która mogłaby zostać uzyskana przez wprowadzenie tych artykułów rolno-spożywczych do obrotu, nie niższej jednak niż 500 zł. Z kolei każdy, kto wprowadza do obrotu artykuły rolno-spożywcze zafalszowane, podlega karze pieniężnej określonej w art. 40a ust. 1 pkt 4 ww. ustawy w wysokości nie wyższej niż 10 % przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, nie niższej jednak niż 1.000 zł.

Ustalając wysokość kary pieniężnej, wojewódzki inspektor Inspekcji Handlowej uwzględnia, na mocy art. 40a ust. 5 tej ustawy, stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia, zakres naruszenia, dotychczasową działalność podmiotu działającego na rynku artykułów rolno-spożywczych i wielkość jego obrotów.

W niniejszej sprawie, w toku kontroli przeprowadzonej w sklepie firmowym Bacówka nr 8 we Wrocławiu należącym do przedsiębiorcy Bacówka Towary Tradycyjne Sp. z o.o., Sp. k. z siedzibą w Rajbrocie organ pierwszej instancji stwierdził, że przedsiębiorca wprowadził do obrotu dwie partie produktów nieprawidłowo oznakowanych, tj. partię sosu wiejskiego i partię salcesonu do plecoka oraz jedną partię zafalszowanej polędwicy wiejskiej.

Mając na uwadze powyższe, Dolnośląski WIIH uznał, iż należało wymierzyć karę pieniężną w oparciu o art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej z tytułu wprowadzenia do obrotu dwóch ww. partii produktów o niewłaściwej jakości handlowej i z art. 40a ust. 1 pkt 4 ww. ustawy z tytułu wprowadzenia do obrotu zafalszowanej polędwicy wiejskiej.

W opinii Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, ustalenia kontroli jednoznacznie wskazywały na popełnienie czynu opisanego w art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej w odniesieniu do ww. dwóch partii przetworów („sosu wiejskiego” i „salcesonu do plecoka”). Całokształt materiału dowodowego nie daje jednak podstaw do

stwierdzenia zafałszowania ww. jednej partii polędwicy wiejskiej i nie wskazuje zatem na popełnienie przez stronę czynu stypizowanego w art. 40a ust. 1 pkt 4 ww. ustawy.

Prezes UOKiK stwierdził, iż przedmiotowa polędwica wiejska o wartości 30,78 zł, nie odpowiadała wymaganiom jakości handlowej określonym w przepisach o jakości handlowej – lecz nie w stopniu uzasadniającym stwierdzenie zafałszowania. Zdaniem organu drugiej instancji, pominięcie w wykazie składników polędwicy wiejskiej dostępnym dla konsumentów, zawartości wody, przy jednoczesnym wskazaniu procentowej zawartości mięsa i wymienieniu wszystkich pozostałych elementów, w tym substancji dodatkowych dozwolonych nie naruszało w istotny sposób interesów konsumentów finalnych, co ma szczególne znaczenie przy kwalifikacji ustawowej przedmiotowego produktu jako artykułu rolno-spożywczego zafałszowanego. Wystarczająco uważny konsument, dla którego ważny jest skład nabywanych przetworów mięsnych mógł rozpoznać charakter ww. produktu dzięki wykazowi składników zamieszczonemu na wywieszce cenowej (mimo pominięcia 16% wody). Wywieszka cenowa zawierała, bowiem ilościową zawartość mięsa wieprzowego (82%) oraz użyte do produkcji substancje dodatkowe. Wskazać przy tym należy, że regulacje obowiązujące w stanie prawnym obowiązującym zarówno w toku kontroli oraz w trakcie prowadzenia postępowania pierwszej oraz drugiej instancji nie wymagają podawania ilościowej zawartości składników w przypadku środków spożywczych oferowanych luzem, nawet jeśli producent na opakowaniu zbiorczym podał taką informację. W przypadku, gdyby strona nie podała na wywieszce cenowej procentowej zawartości mięsa i jednocześnie nie wymieniła w wykazie składników wody, wówczas taki rodzaj nieprawidłowości mógłby w istotny sposób naruszać interesy konsumentów i być ewentualnie rozważany jako zafałszowanie produktu.

W tych okolicznościach należało uznać, że stwierdzona przez Dolnośląskiego WIIH nieprawidłowość w zakresie oznakowania jednej partii polędwicy wiejskiej naruszała przepisy o jakości handlowej (z uwagi na pominięcie w składzie wody), lecz nie spełniała definicji zafałszowanego artykułu rolno-spożywczy zawartej art. 3 pkt 10 ustawy o jakości handlowej, ponieważ w ocenie Prezesa UOKiK stwierdzone nieprawidłowości nie naruszały w istotny sposób interesów konsumentów finalnych.

Podsumowując, Prezes UOKiK doszedł do wniosku, że stronie należało wymierzyć jedną karę w oparciu o art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej z tytułu wprowadzenia do obrotu trzech partii artykułów rolno-spożywczych („sosu wiejskiego”, „salcesonu do plecoka” oraz „polędwicy wiejskiej”) nieodpowiadających jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej. Zaskarżona decyzja, którą Dolnośląski WIIH wymierzył stronie dwie kary pieniężne w oparciu o przepisy art. 40a ust. 1 pkt 3 i 4 ww. ustawy, powinna w związku z tym zostać uchylona w całości i wydane orzeczenie co do istoty w przedmiotowej sprawie.

Zgodnie z art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej kto wprowadza do obrotu artykuły rolno-spożywcze nieodpowiadające jakości handlowej określonej w przepisach o

jakości handlowej lub deklarowanej przez producenta w oznakowaniu tych artykułów, podlega karze pieniężnej w wysokości do pięciokrotnej wartości korzyści majątkowej uzyskanej lub która mogłaby zostać uzyskana przez wprowadzenie tych artykułów rolno-spożywczych do obrotu, nie niższej jednak niż 500 zł. Wartość korzyści majątkowej w niniejszej sprawie ustalona na podstawie cen detalicznych partii produktów nieodpowiadających jakości handlowej – polędwicy wiejskiej, „sosu wiejskiego” i „salcesonu do plecoka”- wyniosła 83,08 zł (por. interpretacja pojęcia „wartości korzyści majątkowej” w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 17 listopada 2010 r., sygn. akt: VI SA/Wa 1652/10), a zatem Prezes UOKiK wymierzył stronie karę w wysokości 500 zł stanowiącą najniższy a zarazem najwyższy z uwagi na ww. korzyść majątkową wynoszącą 83,08 zł, możliwy wymiar kary pieniężnej w oparciu o zacytowany przepis art. 40a ust. 1 pkt 3.

Prezes UOKiK, po szczegółowej analizie, podtrzymuje dokonaną przez organ pierwszej instancji ocenę przesłanek zawartych w art. 40a ust. 5 ustawy o jakości handlowej, za wyjątkiem ich oceny pod względem zafałszowania przedmiotowej partii polędwicy wiejskiej. W związku z powyższym zarzut naruszenia art. 40a ust. 1 pkt 4 ustawy o jakości handlowej poprzez błędne wymierzenie kary pieniężnej w zbyt dużej wysokości staje się bezprzedmiotowy. Należy jednak zaznaczyć, że w przypadku stwierdzenia zafałszowania najniższa ustawowa kara pieniężna wynosi 1 000 zł.

Odnosząc się do kwestii podniesionych przez stronę w odwołaniu, w tym przede wszystkim zakwestionowania przez organ pierwszej instancji używania określenia „wiejskie”, Prezes UOKiK stwierdził, co następuje.

Z przytoczonych wyżej przepisów w zakresie znakowania środków spożywczych jednoznacznie wynika, że oznakowanie, w tym prezentacja środków spożywczych, nie może w żaden sposób wprowadzać w błąd konsumenta co do charakterystyki środka spożywczego, w tym metod wytwarzania lub produkcji, nazwy oraz odnośnie źródła pochodzenia. Oznakowanie środka spożywczego nie może także wprowadzać konsumenta w błąd przez sugerowanie, że posiada on szczególne właściwości, jeżeli wszystkie podobne środki żywnościowe posiadają takie właściwości. Przepisy prawa żywnościowego sprzeciwiają się przy tym każdej praktyce dotyczącej m.in. oznakowania artykułów rolno-spożywczych mogącej w jakikolwiek sposób wprowadzić konsumenta w błąd. Zasada ta obowiązuje zatem również wówczas, gdy przepisy nie regulują szczegółowo stosowania takiego oznaczenia jak „wiejski”. Wskazane wymagania obowiązują w sposób ciągły, mimo zmiany przepisów prawa żywnościowego, co więcej od 13 grudnia 2014 r. na mocy rozporządzenia nr 1169/2011 stosowane są w jednakowym brzmieniu na terenie całej Unii Europejskiej.

Prezes UOKiK przychylił się do oceny organu pierwszej instancji, iż sposób oznakowania dwóch zakwestionowanych produktów (polędwicy wiejskiej i sosu wiejskiego) naruszał przepisy w zakresie jakości handlowej ze względu na zastosowanie nazw i

dotychczasowych dobrowolnych oznaczeń nieadekwatnych do składu, mylnie sugerujących szczególne właściwości produktów. I tak:

- polędwica wiejska na wywieszce cenowej posiadała bezpośrednio obok nazwy produktu znak słowno-graficzny z oznaczeniem: „Bacówka – towary tradycyjne”. Takie oznaczenie produktu mogło budzić skojarzenie z produkcją wiejską bez użycia substancji dodatkowych stosowanych w produkcji przemysłowej. Tymczasem produkt zawierał składniki stosowane w typowej masowej produkcji (polifosforan sodu – stabilizator, mleczan sodu – regulator kwasowości, askorbinian sodu – przeciwutleniacz, azotyn sodu – konserwant, karagen – zagęstnik),
- sos wiejski na etykiecie na słoiku został oznaczony w części czołowej (głównym polu widzenia) nazwą „sos wiejski”, pod nim znakiem słowno-graficznym z oznaczeniem: „Bacówka – towary tradycyjne” oraz poniżej rysunkami przedstawiającymi warzywa i przyprawy. Na nakrętce słoika przyozdobioną papierową etykietą (przywiązaną gumką) został podany adres producenta, napisy: „bez konserwantów” oraz „u nas same rarytasy!”, a w centralnej części etykietki znak słowno-graficzny „Bacówka – towary tradycyjne”. Takie oznaczenie produktu wprowadzało konsumenta w błąd, co do charakterystyki środka spożywczego, w szczególności w zakresie jego składu i metody produkcji, poprzez sugerowanie, że wytworzono go bez użycia substancji dodatkowych, z zastosowaniem prostej technologii, podczas gdy w składzie wykazano substancje dodatkowe (dozwolone), niestosowane w warunkach gospodarstwa wiejskiego, tj.: substancję konserwującą – sorbinian potasu (przy zastosowaniu napisu – bez konserwantów), stabilizator – gumę ksantynową i przeciwutleniacz E 385.

Z powyższego wynika, że zastosowane nazwy i dobrowolne oznaczenia nie charakteryzowały rzetelnie ww. produktów, wprowadzonych do obrotu przez przedsiębiorcę Bacówka Towary Tradycyjne Sp. z o.o., Sp. k. z siedzibą w Rajbrocie. Wprawdzie przeciętny konsument jest osobą dobrze poinformowaną, uważną i racjonalną, to jednak nie zwalnia to przedsiębiorcy z obowiązku prawidłowego oznaczania wyrobów. Podanie w wykazie składników rzeczywistego składu surowcowego nie zwalnia z obowiązku, by pozostałe elementy oznakowania, w tym nazwy były zgodne z rzeczywistym składem.

Prezes UOKiK podkreśla, że użycie przez stronę określenia „wiejskie” w oznakowaniu polędwicy wiejskiej i sosu wiejskiego nie oddawały rzeczywistego charakteru tych produktów, ponieważ wbrew zastosowanej nazwie do ich wytworzenia użyto substancji dodatkowych dozwolonych.

Należy powtórzyć za Naczelnym Sądem Administracyjnym w Warszawie, że „jeżeli producent danego produktu spożywczego zamierza wyróżnić swój produkt poprzez podanie jego szczególnych cech lub właściwości, czy też sposobu produkcji wyróżniających go od produktów tego samego rodzaju, to powinien przy oznaczaniu tej cechy lub właściwości podawać ją na tyle dokładnie i precyzyjnie, aby nie budzić u konsumentów nadmiernych i

nieuzasadnionych oczekiwań i wyobrażeń odnośnie do tego produktu, które nie korespondują z rzeczywistym stanem rzeczy lub też są, czy też mogą być kwalifikowane jako przejaw nieuczciwych praktyk w handlu żywnością” (wyrok z dnia 16 maja 2013 r., sygn. akt II GSK 380/12).

Odnosząc się do stwierdzenia strony, że w obrocie prawnym nie funkcjonuje legalna definicja pojęcia „produkcja wiejska”, zatem nie jest uzasadnione narzucanie przez organ takiej definicji, zwłaszcza że wg strony postęp technologiczny następuje również w rejonach wiejskich, Prezes UOKiK wskazuje, że mimo, istotnie braku definicji legalnej tego sformułowania istnieje w tym zakresie orzecznictwo sądów administracyjnych. Sądy w wielu wyrokach (patrz: wyrok z dnia 10 grudnia 2013 r. I GSK 1255/12; wyrok z dnia 27 lutego 2014 r. II GSK 1832/12) podkreślają, że przepisy prawa krajowego, jak i unijnego jednoznacznie sprzeciwiają się każdej praktyce mogącej w jakikolwiek sposób wprowadzić konsumentów w błąd. Konsument ma bowiem prawo nabywać produkty zgodnie z jego własnymi oczekiwaniami, świadomie wybierając produkty o pożądanym przez niego cechach jakościowych. Naruszenie ww. zasad powoduje naruszenie interesu konsumenta. Sądy podzielają stanowisko organów kontroli dotyczące nadużywania przez producentów określeń, które bezzasadnie wyróżniają produkty spośród innych tożsamyh nieoznaczonych w ten sposób. Tym samym sądy administracyjne stoją na stanowisku kwalifikowania tego rodzaju praktyk mylącego oznakowania środków spożywczych jako wprowadzających konsumentów w błąd oraz stwarzających nierówne warunki konkurencji na rynku. Zastosowanie przymiotnika „wiejski” w nazwie produktu w odniesieniu do wyrobu, który nie został wytworzony metoda prostą, jak również nie posiada składu, utrwalonego zwyczajowo w świadomości konsumentów, jest nieuprawnione. Taka praktyka narusza przepisy w zakresie jakości handlowej oraz wprowadza konsumentów w błąd. Sam przymiotnik „wiejski” kojarzy się ze zbiorem pewnych cech oraz właściwości, podobnie jak w przypadku określeń: tradycyjny, domowy czy swojski. Używanie określenia wiejski, wskazuje, że ten produkt oznacza się szczególnymi (unikalnymi) właściwościami w sytuacji gdy wyroby produkowane przez konkurentów posiadają takie same bądź podobne właściwości. Zastosowanie w nazwie przymiotnika „wiejski” (z jednoczesnym zastosowaniem substancji dodatkowych) bez wątplenia wprowadza konsumenta w błąd, sugerując niezgodną ze stanem faktycznym jakość wyrobu i buduje mylne wyobrażenie o produkcie. Zgodnie z wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie choć nie ma norm regulujących pewne określenia jak np. „domowy smak”, to już sam fakt zastosowania do produkcji danego wyrobu substancji dodatkowych uniemożliwia zawarcie w jego oznakowaniu określenia nawiązującego do domowego charakteru takiego wyrobu. Oznakowanie na opakowaniu powinno odzwierciedlać w sposób rzetelny deklarowany przez producenta skład artykułu spożywczego i nie pozostawiać żadnych wątpliwości co do jego właściwości.”(wyrok z dnia 16 grudnia 2014 r. II GSK 2033/13).

W odwołaniu strona wskazała także na czynione starania w celu rejestracji kilku wytwarzanych przez siebie produktów, Prezes UOKiK zauważa, że strona wymieniła cztery

produkty („Swoja”, „Swoja ze słoja”, „Szynka lipnicka” oraz „Szoldra”) i żaden z nich nie był kwestionowany w trakcie kontroli przeprowadzonej przez Dolnośląskiego WIIH.

Odnosząc się do stwierdzenia strony zawartego w odwołaniu, że „...jedyną okolicznością, która uniemożliwia stronie wpis do rejestru gwarantowanych tradycyjnych specjalności, jest fakt, że okres wytwarzania w zakładzie nie przekracza 25 lat.”, Prezes UOKiK wskazuje, iż zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1151/2012 z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych (Dz. U. L 343 z 14.12.2012 s. 1) wpis do rejestru przysługuje produktom których skład i surowce użyte do produkcji są niezmiennie, od co najmniej od 30 lat.

Należy wskazać, że prawidłowe oznakowanie artykułów rolno-spożywczych stanowi podstawę informacji konsumenckiej, ma na celu umożliwienie konsumentom dokonanie wyboru produktu zgodnego z ich oczekiwaniami. Dlatego też jednym z celów ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych jest ochrona konsumentów przed nieuczciwymi praktykami kupieckimi.

Podsumowując, Prezes UOKiK wymierzył stronie jedną karę w wysokości 500 zł stanowiącą najniższy możliwy wymiar kary pieniężnej w oparciu o przepis art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej z tytułu wprowadzenia do obrotu trzech partii artykułów rolno-spożywczych o wartości 83,08 zł („sosu wiejskiego”, „salcesonu do plecoka” oraz polędwicy wiejskiej) nieodpowiadających jakości handlowej określonej w przepisach.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy o Inspekcji Handlowej, jest organem wyższego stopnia w stosunku do wojewódzkich inspektorów Inspekcji Handlowej. Zatem, w myśl art. 127 § 2 k.p.a. w związku z art. 1 ust. 3 ustawy o Inspekcji Handlowej, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest organem właściwym do rozpatrzenia wniesionego odwołania.

Zgodnie z art. 40a ust. 6 i 7 ustawy o jakości handlowej, karę pieniężną, o której mowa w sentencji decyzji, stanowiącą dochód budżetu państwa, należy wpłacić na rachunek bankowy Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej we Wrocławiu w terminie 30 dni od dnia, w którym decyzja o wymierzeniu kary stanie się ostateczna.

Zgodnie z art. 138 § 1 Kpa organ odwoławczy wydaje decyzję, w której:

- 1) utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję albo
- 2) uchyla zaskarżoną decyzję w całości albo w części i w tym zakresie orzeka co do istoty sprawy albo uchylając tę decyzję – umarza postępowanie pierwszej instancji w całości albo w części, albo
- 3) umarza postępowanie odwoławcze.

Biorąc powyższe pod uwagę, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów orzekł, jak w sentencji.

Niniejsza decyzja jest ostateczna w trybie postępowania administracyjnego.

Pouczenie

Zgodnie z art. 52 § 1, art. 53 § 1, art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r., poz. 270 z późn. zm.) od niniejszej decyzji przysługuje skarga wnoszona do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, którą należy wnieść w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Do należności pieniężnych nie uiszczonych w terminie stosuje się przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r., poz. 749 z późn. zm.).

Z up. PREZESA
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
WICEPREZES

Dorota Karczewska

Otrzymują:

1. **Bacówka Towary Tradycyjne**
Spółka z o.o., Sp. k.,
Rajbrot 470
adres do korespondencji:
ul. Armii Krajowej 19
30-150 Kraków
2. **Dolnośląski Wojewódzki Inspektor**
Inspekcji Handlowej
3. a/a